

EEN LEVEN VOOR VRIJHEID

Een literaire icoon in dertig minuten

van

NOOR INAYAT KHAN

(in 1944 als geheim agente gefusilleerd in Kamp Dachau)

Stemmenspel door

JAN DE CALUWÉ

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

(Grimas Theatergrime verkoop)

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **EEN LEVEN VOOR VRIJHEID** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **JAN DE CALUWÉ** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2013 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **4** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

‘EEN LEVEN VOOR VRIJHEID’ een literaire icoon van NOOR INAYAT KHAN

Ik zie de datum weer staan: 12 september 1944, de fatale datum. Wie was zij? En wat gebeurde er?

Zij heette Noor (in India: Noor-unnisa) Inayat Khan en was geboren in 1914, nu honderd jaar geleden.

Toen zij in 1944 in Dachau gefusilleerd werd, was zij dus 30 jaar oud.

Zij was een afstammeling van een Indiase vorst, bijgenaamd ‘de Tijger van Misore’, en zij was de dochter van de soefimeester Hazrat Inayat Khan, die het soefisme in 1910 naar het Westen heeft gebracht.

Zij was buitengewoon lieflijk, componeerde en speelde harp en genoot in Parijs bekendheid als schrijfster van kinderverhalen.

Toen de Duitsers in 1940 Frankrijk binnenvielen, week zij met haar familie (haar vader was reeds eerder overleden) uit naar Engeland.

Na een opleiding als geheim agente werd zij op een maanlichte nacht in juni 1943 met een klein vliegtuig gedropt in Frankrijk.

Onder de codenaam ‘Madeleine’ begon zij haar gevaarlijke werk als radio-operator voor de verbinding tussen Franse verzets- en sabotagegroepen en het hoofdkwartier in Londen. Nadat ze was verraden aan de Duitse ‘Sicherheitsdienst’ en een tijdlang gevangen was gehouden voor ondervraging, werd ze tenslotte, omdat ze niets wilde loslaten, naar Duitsland gedeporteerd en op 12 september 1944 in het beruchte Kamp Dachau zonder vorm van proces geëxecuteerd.

Posthuum ontving zij hoge militaire onderscheidingen van zowel de Franse als de Engelse regering. In Parijs is een herdenkingsplaqueette aangebracht aan haar ouderlijk huis en is een straat naar haar genoemd. Er zijn BBC-documentaires aan haar gewijd. Over haar leven verschenen twee biografieën, een van Jean Overton Fuller en een van Shrabani Basu (de laatste onder de titel ‘The Spy Princess’). Romans over haar die ook in het Nederlands vertaald zijn, heten: ‘De Vergeten Prinses’ van Laurant Joffrin en ‘De Tijgerklauw’ van Shauna Singh Baldwin. Zij blijft actueel: eind 2012 werd in Londen van haar een standbeeld opgericht op Gordon Square.

In dit 'stemmenspel' proberen we, zoals bij de beschouwing van een icoon (die het vermogen heeft een persoonlijke aanwezigheid op te roepen), binnen te dringen in het zieleven en de beweegredenen van dit mysterieuze schepsel.

Jan de Caluwé

Voor een voorstelling:

Vijf stoelen staan in een rij opgesteld. De spelers komen uit het publiek

Twee mannen: een aankondiger en een ex-Gestapo-man

Twee vrouwen: Noors bewaarengel en Noors vriendin / biografe.

Verder is er een vrouwelijke persoon in witte sluiers in een zwijgende rol.

Er klinkt harpmuziek.

Stemmenspel

Stemmen:

Mannenstem 1: de aankondiger

Mannenstem 2: de ex-Gestapoman

Vrouwenstem 1: Noors bewaarengel

Vrouwenstem 2: Noors Londense vriendin

De gestalte van een jonge vrouw, zwijgend

Decor en omgeving:

Stijlvol. Er klinkt harpmuziek.

Vijf stoelen staan op een rij frontaal naar het publiek opgesteld.

Gongslag

(Een man komt uit het publiek het podium op. Hij leest, staande, uit een oorkondenboek:)

Mannenstem 1: 'De Centrale Kancelarij van Ridderorden. St. James Palace, Londen S.W. 1, 5 april 1949. Het heeft DE KONING behaagd de onderscheiding van het GEORGE CROSS MBE postuum toe te kennen aan; Assistent Section Officer NORA INAYAT KHAN (9901), Auxiliary Air Force. Assistent Section Officer NORA INAYAT KHAN was de eerste vrouwelijke radio-operator die infiltreerde in het door de vijand bezette Frankrijk. Zij kwam het land binnen met een Lysander vliegtuig op 16 juni 1943. Gedurende de weken onmiddellijk na haar aankomst verrichtte de Gestapo een groot aantal arrestaties in de Parijse verzetsgroep waarbij zij was gedetacheerd. Ofschoon haar de mogelijkheid werd geboden naar Engeland terug te keren, weigerde zij de post te verlaten die de belangrijkste en gevaarlijkste post in Frankrijk was geworden. Zij wilde haar Franse kameraden niet zonder communicatiemiddelen achterlaten en zij hoopte ook haar verzetsgroep weer op te bouwen. Zij bleef daarom op haar post en verrichtte het uitnemende werk waarmee zij postuum een officiële eervolle vermelding verdient. De Gestapo had een volledige beschrijving van haar, maar kende alleen haar codenaam 'Madeleine'. Ze probeerden met alle macht haar te pakken te krijgen. Na 3,5 maand werd zij aan de Gestapo verraden en naar hun hoofdkwartier aan de Avenue Foch gebracht. Ze vroegen haar om mee te werken, maar zij weigerde en gaf hun geen enkele informatie van welke aard ook. Zij werd opgesloten in een van de cellen op de vijfde verdieping van het Gestapo Hoofdkwartier en bleef daar verschillende weken, gedurende welke zij twee mislukte ontsnappingspogingen deed. Haar werd gevraagd een verklaring te tekenen dat zij het niet opnieuw zou proberen, maar zij weigerde, en het Hoofd van de Gestapo kreeg vanuit Berlijn toestemming haar naar Duitsland te sturen voor 'verzekerde bewaring'. Zij was de eerste vrouwelijke agent die naar Duitsland gedeporteerd werd. Assistent Section Officer INAYAT KHAN werd in november 1943 naar Karlsruhe overgebracht en vervolgens naar Pforzheim, waar haar cel afgezonderd was van de centrale gevangenis. Zij werd op 12 september 1944 met drie anderen naar het Kamp Dachau vervoerd. Bij aankomst werd zij naar het crematorium gebracht en doodgeschoten. Assistent Section Officer INAYAT KHAN heeft op

de meest opmerkelijke wijze moed getoond, zowel moreel als fysiek, gedurende een periode van meer dan twaalf maanden. *(Hij gaat op een van de buitenste stoelen zitten. Harpspel. Tijdens de muziek komen VROUWENSTEM 1, VROUWENSTEM 2 en MANNENSTEM 2 uit het publiek naar voren en gaan op de stoelen zitten, waarbij de middelste stoel leeg blijft)*

VROUWENSTEM 1: *(staat op)* Wat een voorrecht was het om, voor aardse ogen onzichtbaar, Noors bewaarengel te mogen zijn. Ik was ervan getuige hoe zij werd geboren op 2 januari 1914 in Moskou, waar de familie Inayat Khan korte tijd verbleef. Het was er niet alleen erg koud voor mensen uit India, ook dreigde de storm van de Revolutie op te steken, zodat de jonge Hazrat Inayat Khan met vrouw en pasgeboren kind *(en met zijn broers als verder gezelschap)* een goed heenkomen zocht in West-Europa. Maar dat bleek geen veilige wijkplaats, omdat kort daarop de Eerste Wereldoorlog uitbrak. En ook daarna bleef Europa een onrustige leefomgeving. Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog werd zij zelf een engel, met achterlating van haar lichaam, op 12 september 1944 in Dachau. Dat gebeurde nadat zij meer dan een jaar midden in de brandhaard van de oorlog had gestaan. Dertig jaar lang heb ik haar gevolgd en beschermd. Tot aan dat laatste dramatische jaar toe. En die dertig jaar van taakvervulling als bewaarengel van Noor hebben mij intens gelukkig gemaakt. Veel goede dingen heb ik haar kunnen influisteren, en daar gaf zij graag gehoor aan. Niet alleen toen zij kind was – een kind als ieder ander kind, zij het wat teruggetrokken en verlegen – maar ook toen zij opgroeide in haar vaders huis in Suresnes, waar zij helaas reeds op 13-jarige leeftijd de aanbeden vader smartelijk moest missen.... Toen zij het hele gezin van moeder en vier kinderen op sleeptouw nam *(zij had van haar overleden vader de stem vernomen ‘Noorunnisa, zorg jij voor de kleinen!’)*... Toen zij student was in Parijs....verliefdheden kende... haar talenten ontwikkelde... Ja zelfs toen zij zich, uitgeweken naar Engeland, in het militaire uniform stak *(dat zo slecht bij haar leek te passen)*...en zich met zelfgekozen geheime oorlogstaken belastte.... Een spannend bestaan!... Maar... dat was ook de tijd dat zij mijn bescherming ging ontglippen... Misschien ging zij steeds meer een andere stem horen... *(zij blijft zwijgend staan)*

VROUWENSTEM 2: *(staat op)* Ik was in Engeland Noors hartsvriendin Jean. Ze vertrouwde me bijna alles toe. En na haar dood beschreef ik haar leven, om antwoorden te vinden op vragen: ik wilde dit raadselachtige wezen helemaal leren kennen. Zij

bespeelde prachtig de harp. En ze schreef sprookjes voor kinderen. Van al wat zij schreef, was DE FEE EN DE HAAS haar meest geliefde sprookje, de navertelling van een boeddhistisch verhaal. Het gaat over een haasje, dat zijn vrienden de jakhals, de waterwezel en de aap aanspoort om voedsel te verzamelen voor arme mensen die misschien langs zullen komen. En dat doen de drie dieren, elk op zijn eigen manier. De haas zelf echter kan niets anders bedenken dan, als het nodig mocht blijken, zichzelf als voedsel aan te bieden. *Nu woonde er in dit mooie bos*, staat er *'een fee met vlindervleugels en lange haren van manestralen. Ze heette Sakka. Ze was op de hoogte van alles wat zich in het bos afspeelde.'* Wanneer de fee nu op pad gaat om de offervaardigheid van de dieren te testen, komt zij, als bedelaar vermond, tenslotte bij de haas terecht en zegt:

'Lief haasje uit de bossen, zeg mij waar kan ik voedsel vinden? Ik ben in het bos verdwaald en ver van huis.'

'Ik bied u mijzelf aan om op te eten', antwoordde de haas. 'Verzamel wat hout en maak een vuur, dan zal ik in de vlammen springen en u tot voedsel zijn, het vlees van dit haasje.'

Sakka toverde toen magische vlammen, oplaaiend uit enige blokken hout, en vol vreugde sprong de haas midden in het gloeiende vuur. Doch de vlammen waren koel als water, en hij werd niet verbrand.

'Lieve haas', sprak de fee, 'dit is geen echt vuur, je werd slechts op de proef gesteld. De goedheid van je hart, o gezegende, zal bekend worden in de hele wereld tot in lengte van dagen.' Wie was zij? Waarom had zij voorkeur voor dit verhaal over zelfopoffering? Voelde zij zich één met de fee Sakka, de rondgaande goede geest voor mensen en dieren? Of met de idealistische haas, die in zijn altruïsme zover gaat dat hij zichzelf offert? *(Terwijl zij gaat zitten komt, terwijl harpmuziek klinkt, een gesluierde vrouwen- gestalte uit het publiek op en neemt plaats op de middelste stoel, maar blijft verder roerloos. De anderen reageren niet, alsof ze haar niet zien)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto